

BESTURING VAN KRISTAL AUDIO

<http://www.kreatives.org/kristal/>

INHOUD:	DEEL 1, ALLE ONDERDELEN	p. 1
	DEEL 2 BEDIENING	p. 3
	DEEL 3 ALFABETISCHE BEDIENING	p. 5
	DEEL 4 TIPS	p. 7

DEEL 1

ALLE ONDERDELEN

WERKBALK:

In de werkbalk zie je een aantal knoppen:

- Geopende map met pijltje: openen van een project.
- Een diskette: opslaan van je project (regelmatig doen!!)
- Twee pijltjes onder elkaar: de laatste handelingen die je deed. Hier kan je foute bewegingen herstellen.
- Pool: Overzicht van de bestanden die je openhebt.
- Enkele pijl: om als cursor te gebruiken (ergens op klikken).
- Schaar: om bestanden mee te knippen (zie verder).
- Lijmtube: om twee bestanden aan elkaar te plakken. (zie verder).
- Vergrootglas + : om je bestanden te vergroten zodat je beter details kan zien.
- Vergrootglas - : om bestanden te verkleinen zodat je beter het geheel kan zien.
- De volgende knoppen laat je best staan zoals ze staan:
  - autoscroll: blauw
  - snap: grijs
  - timebase: blauw

DE WITTE BALK ONDER DE WERKBALK:

Geeft informatie over het geselecteerde bestand.

LICHTBLAUWE BALK MET RECHTHOEK:

Hier kan je in je arrangement van links naar rechts schuiven, je hebt ook een overzicht of je alles wat openstaat kan zien. Met vergrootglas+ of - kan je aanpassen.

DEEL 2

BEDIENING

Openen van een geluidsbestand (map) (waver!!)

druk op het geopende mapje van 'WAVER 1' (of 'WAVER 2' enz.) en klik in de map 'klankenlabo/...' op een bestand.

Ongedaan maken = Historie (twee pijltjes boven elkaar) (werkbalk)

hier kan je alle handelingen op een rijtje zien, klik (bvb) op het lijntje boven de laatste opdracht en de laatste opdracht wordt ongedaan gemaakt.

Opslaan (diskette) (werkbalk)

Bij het eerste opslaan: sla elk bestand op in de map klankenlabo, geef voor het gemak je voornaam en een cijfer in. Bvb.: filip1 of filip2... Verder regelmatig op deze knop drukken!

Aanwijzer of cursor (pijltje) (werkbalk)

Als je hierop klikt (dan wordt het blauw) en kan je iets selecteren of verplaatsen. (zie verder)

Knippen (schaar): (werkbalk)

Hiermee kan je klikken in een geluidsbestand, daardoor knip je het geluidsbestand in twee. (Daarna terug op de aanwijzer klikken!)

Plakken (lijmtube): (werkbalk)

Hiermee kan je twee geluidsbestanden aan elkaar klevan. Plaats ze naast elkaar in één Waver, klik op het eerste en daarna op het tweede bestand. (eventueel ook nog op een derde en een vierde). Pas op! Na het lijmen kan je het volume of fade in, fade out niet meer gebruiken.

Vergroten (vergrootglas +) (werkbalk)

Klik hierop om meer details van een geluidsbestand te zien, handig om een bestand precies in een stilte te knippen.

Verkleinen (vergrootglas -) (werkbalk)

Klik hierop (evt. meerdere keren) als je maar een gedeelte van je geluidsbestanden kunt zien en terug alles wilt op je scherm krijgen.

Verplaatsen

Als je aanwijzer blauw staat dan kan je daarmee een bestand vastpakken en naar links of rechts, boven of onder verplaatsen.

Kopieëren

Selecteer een bestand, druk Ctrl+C

Knippen

Selecteer een bestand, druk Ctrl+X

Plakken

Klik in een waver venster en druk dan Ctrl+V

Handig kopieëren: duw de alt knop in en sleep dan een bestand weg: waar je de muisknoop lost krijg je een kopie!

Knippen(geluidsbestand in het waver venster)

Vierkantjes linksonder en rechtsonder:

hiermee maak je een bestand korter = wegnippen van de uiteindes!

Volume (geluidsbestand in het waver venster)

Vierkantjes in het midden op de midden lijn:

volume knop: hiermee kan je het volume van het geluidsbestand hoger of lager zetten, sleep omhoog of omlaag. PAS OP: de geluidsbestanden staan reeds vrij luid! Zet ze alleen lager wanneer je een bepaald geluid zacht (op de achtergrond wil). Pas op, na knippen en lijmen gaat dit niet meer!

fade out/fade in(geluidsbestand in het waver venster)

Driehoekjes links en rechts:

slepen naar links of rechts, het bestand (bij afspelen) begint nu muisstil en wordt geleidelijk sterker, of sterft uit op het einde. Na knippen en lijmen gaat dit niet meer!

Mixer (menu engine, onderaan of F3)

Hier kan je af en toe kijken of het totaal van je klank niet te hard staat, vraag hulp aan de begeleider indien je klank in het rechtse venster soms boven nul komt.

DEEL 3 ALFABETISCHE BEDIENING

Aanwijzer of cursor (pijl)je) (**werkbalk**)

Als je hierop klikt (dan wordt het blauw) en kan je iets selecteren of verplaatsen. (zie verder)

fade out/fade in(**geluidsbestand** in het waver venster)

Driehoekjes links en rechts:

slepen naar links of rechts, het bestand (bij afspelen) begint nu muisstil en wordt geleidelijk sterker, of sterft uit op het einde.

Na knippen en lijmen gaat dit niet meer!

Knippen

Selecteer een bestand, druk Ctrl+X

Knippen(**geluidsbestand** in het waver venster)

Vierkantjes linksonder en rechtsonder:

hiermee maak je een bestand korter afknippen van de uiteindes.

Knippen (schaar): (**werkbalk**)

Hiermee kan je klikken in een geluidsbestand, daardoor knip je het geluidsbestand in twee. (Daarna terug op de aanwijzer klikken?)

Kopieëren

Selecteer een bestand, druk Ctrl+C

Handig kopieëren: duw de alt knop in en sleep dan een bestand weg: waar je de muisknoop lost krijg je een kopie!

Mixer (**menu engine**, onderaan of **F3**)

Hier kan je af en toe kijken of het totaal van je klank niet te hard staat, vraag hulp aan de begeleider indien je klank in het rechtse venster soms boven nul komt.

Ongedaan maken = Historie (twee pijltjes boven elkaar) (**werkbalk**)

hier kan je alle handelingen op een rijtje zien, klik (bvb) op het lijntje boven de laatste opdracht en de laatste opdracht wordt ongedaan gemaakt.

Openen van een geluidsbestand (map) **(waver!!)**

druk op het geopende mapje van 'WAVER 1' (of 'WAVER 2' enz.) en klik in de map 'klankenlabo/...' op een bestand.

Opslaan (diskette) **(werkbalk)**

Bij het eerste opslaan: sla elk bestand op in de map klankenlabo, geef voor het gemak je voornaam en een cijfer in. Bvb.: filip1 of filip2... Verder regelmatig op deze knop drukken!

Plakken

Klik in een waver venster en druk dan Ctrl+V

Handig kopieëren: duw de alt knop in en sleep dan een bestand weg: waar je de muisknop lost krijg je een kopie!

Plakken (lijmtube): **(werkbalk)**

Hiermee kan je twee geluidsbestanden aan elkaar kleven. Plaats ze naast elkaar in één Waver, klik op het eerste en daarna op het tweede bestand. (eventueel ook nog op een derde en een vierde).

Na het lijmen kan je het volume of fade in, fade out niet meer gebruiken.

Verkleinen (vergrootglas -) **(werkbalk)**

Klik hierop (evt. meerdere keren) als je maar een gedeelte van je geluidsbestanden kunt zien en terug alles wilt op je scherm krijgen.

Verplaatsen

Als je aanwijzer blauw staat dan kan je daarmee een bestand vastpakken en naar links of rechts, boven of onder verplaatsen.

Vergroten (vergrootglas +) **(werkbalk)**

Klik hierop om meer details van een geluidsbestand te zien, handig om een bestand precies in een stilte te knippen.

Volume **(geluidsbestand** in het waver venster)

Vierkantjes in het midden op de midden lijn:

volume knop: hiermee kan je het volume van het geluidsbestand hoger of lager zetten, sleep omhoog of omlaag. PAS OP: de geluidsbestanden staan reeds vrij luid! Zet ze alleen lager wanneer je een bepaald geluid zacht (op de achtergrond wil).

Na knippen en lijmen gaat dit niet meer!

Een aantal tips om een mooi klanktapijt te maken.

Bouwstenen

Er zijn 134 bouwstenen (= geluidsbestanden) die vind je in de map geluidsbestanden (submap van Klankenlabo).

Sla je project regelmatig op onder jouw naam met een volgnummer.

Sfeer

Bedenk een sfeer en ga dan zoeken naar de juiste geluidsbestanden om mee te bouwen.

Contrast:

Belangrijk is dat je met contrasten werkt. Je kan bijvoorbeeld stille en luide geluiden afwisselen, drukke en rustige momenten afwisselen,....

Stilte:

Even een korte stilte kan een zeer sterk moment worden in je werkstuk.

Vorm:

Je hoeft het niet op de millimeter af te meten doch het is goed om een klankentapijt in delen op te bouwen. Leuk is ook altijd om iets te herhalen. Een mooie vorm is bijvoorbeeld: ABA waarbij elke letter staat voor een deel (A en B kunnen best sterk contrasteren). De tweede A kan bijvoorbeeld op het einde een beetje veranderd worden!

Ritme:

Kijk of je met sommige elementen geen ritme kan vormen (bvb. door ze na elkaar te herhalen!) Of gebruik een van de bestaande ritmes en laat dat gedurende een bepaalde tijd doorlopen om er iets bovenop te bouwen.